

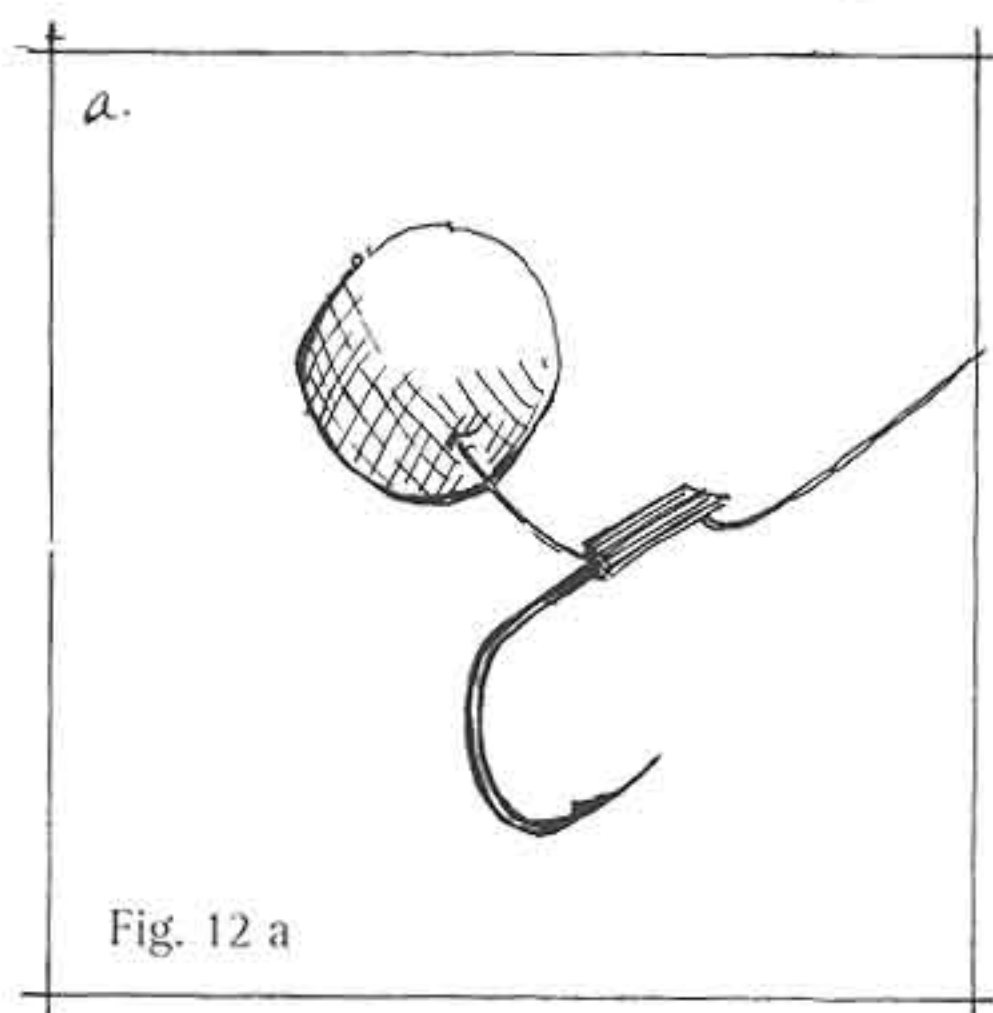
rigs. Mange hår- og krogmonteringer vil resultere i, at krogtalet vakler eller tilter, når karpnen forsøger at spytte agnen ud. Gode eksempler på dette er flerhårsmonteringer og pop-ups, der er „kraftigt overbelastet“. „Anchor-riggen“ (fig. 10 f) og „Bristle-riggen“ (fig. 10 g), samt monteringer med hår, der er stive hele vejen igennem er ligeledes konstrueret for at opnå en lignende „vakle-effekt“. Et andet eksempel på en rigs, der kroger på „vakle-princippet“, er krogtalet på fig. 10 h-i. Vakle-effekten i (h) skabes ved hjælp af et stykke „extensiontube“ der med et splithagl på en linestump belaster/afbalancerer pop-uppen. På „Claw-riggen“ (i) er krogen belastet med putty for bedre at få fat i underkæben. Tilpasninger i selve krogtalets konstruktion er dog ikke den eneste metode at skabe „vakle-effekt“. Vælger man en relativt stiv krogtafs, f.eks. amnesia, nylon eller ledkor med kerne, får fisken på grund af en lignende effekt sværere ved at puste krogtalet ud af munden. Bruger man spunden krogtafs, kan man opnå samme effekt ved at afstive den yderste del af tafsens med „Hawser“, sekundlim eller lignende. AE-principperne A og B er selvfølgelig en noget firkantet inddeling, der primært har det formål at lette forståelsen af, hvorfor de virker, samt hvordan man selv kan konstruere lignende rigs. Principperne A og B vil som regel ofte overlappende i praksis. Afstivet hår er et godt eksempel på dette.

Et anden meget brugt måde at sikre en effektiv krogning på er at konstruere krogtalet efter „dreje-princippet“. Selv om karpnen blot samler agnen op i læberne, vil krogens form eller monteringen af denne sørge for, at krogen uanset hvad „drejer“ om sin egen akse, hvorved krogspidsen lettere får fat i læberne. Grundlæggende er der altså snarere tale om en effektiv krogning metode, end decideret anti-eject effekt. En del af dem har dog alligevel en vis AE-effekt, fordi de er så „skævt“ konstruerede, at de vil „tilte“ inde i munden på fisken, hvis den prøver at spytte agnen ud. Endnu et godt eksempel på at det er svært at kategorisere.

Princippet kan bruges til både confidence- og bolt-rigs, men det er først i det øjeblik, at der kommer et modsat træk i linen (enten fra lod eller stram line/lineclip/baitrunner/bagindikator eller i modhugget), at dreje-effekten sker og hjælper til at forøge chancen for et god prikning

og solidt kroghold. Princippet virker helt perfekt til bolt-rigs med „ingen“ eller kort frigang. En af de mest kendte monteringer efter dette princip er Jim Gibbinsons „line-aligner“ (fig. 12 a) Det, at tuben stikker et lille stykke frem i forhold til det punkt, hvor krogtafsen forlader tuben fra undersiden, gør, at krogen, når krogtafsen strammes op, drejer omkring, så spidsen får fat. Effekten forstærkes yderligere ved at skære tuben af med en vinkel på ca. 45 grader.

At riggen virker, kan du overbevise dig selv om

ved at foretage „fingertesten“. Krogtafsen lægges over en finger med krogtalet hængende lodret ned. Herefter trækker man langsomt i linen i det vandrette plan, så krogtalet glider over fingeren. Er krogtalet justeret korrekt, vil det dreje rundt og gribe fat i fingeren med krogspidsen. Gentag forsøget en række gange og finjuster de enkelte dele, indtil systemet virker hver gang. Justeringen kan bl.a. foregå ved at ændre på vinklen for enden af tuben med en saks, ændre hårets placering eller lignende. Monteringen virker perfekt efter hensigten uden for mange supertekniske dikkedarer. Klart værd at anbefale som del af en lang række rigs, hvad enten det måtte være confidence- eller bolt-rigs. Vil man have en ekstra delikat præsentation, kan man opnå nogenlunde samme effekt ved at binde linen til krogen med en Domhoff knude og køre den helt op til øjet, hvorefter den drejes, så krogtafsen forlader kunden på krogabsiden under starten af øjet. Knuden sikres med sekundlim. Man kan i øvrigt eksperimentere med

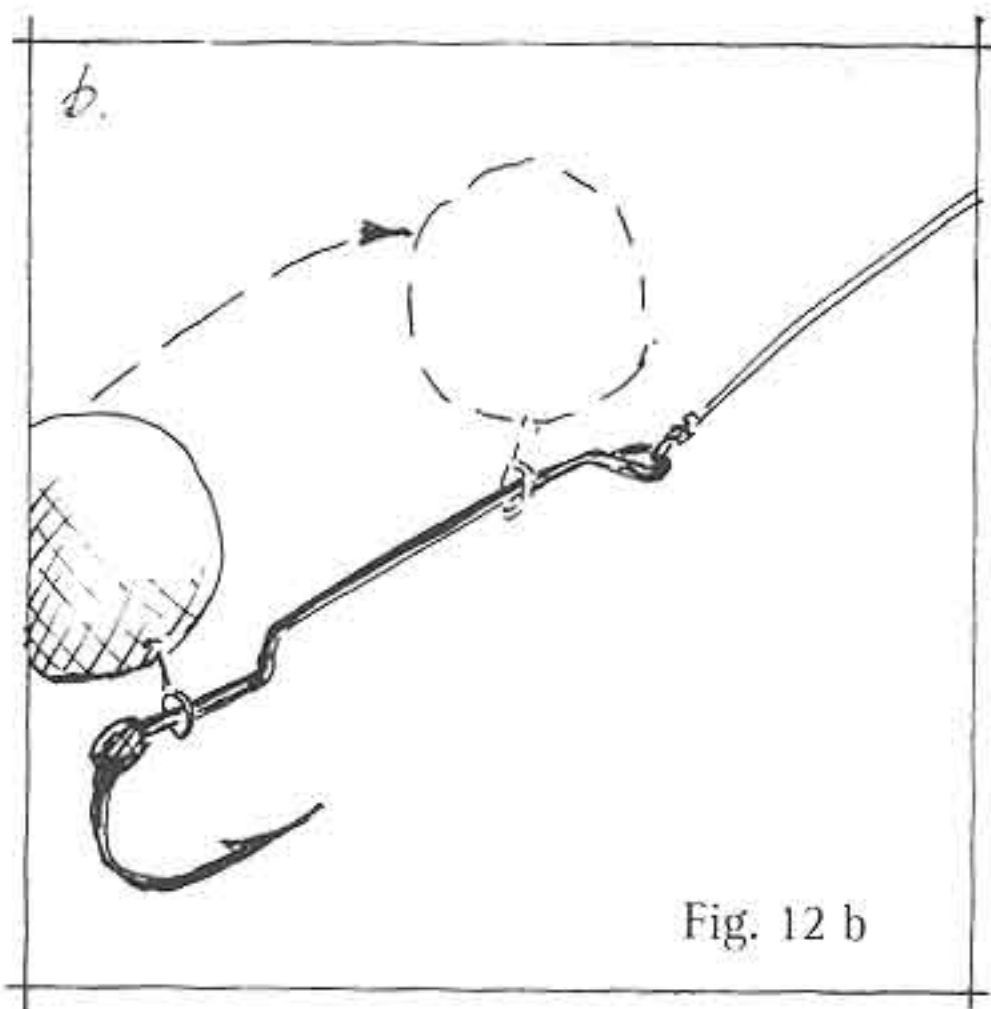

Fig. 12 b

at afstive de første par millimeter af krogtafsen, efter den har forladt knuden, ved at fiksere den i en 45 graders vinkel ved hjælp af sekundlimen. En knude bundet på denne måde kaldes en „snellet knude“. Bruges „skaftknuder“ på øjekroge, er det en god idé at give ydersiden af krogøjet en klat sekundlim, inden knuden bindes, så krogtafsen under fighten ikke risikerer at blive „skåret over“ i revnen imellem øje og krogskaft. En anden metode, at opnå en dreje-effekt på er at bruge en „cranked hook rig“ (fig. 12 b). På grund af krogskaftets noget specielle dobbelt-vinkling drejer den automatisk og søger kroghold, når den bevæger sig over karpens læber. Boilien monteres ved hjælp af en stålring, der glider på krogskaftet. Igen et godt eksempel på at man ikke kan sætte de forskellige rigs i bås. Det glidende hår plus vinklingen giver en kombination af både „dreje og AE-princip (A)“. For en årrække siden var „bent hook-rigs“ den hotteste mode. Oprindeligt blev „the bent-hook“ lavet for at kroge ultra sky fisk, der samlede pop-uppen op i læberne og „bakke-de“, indtil de følte modstand, hvorefter agnen resolut blev spyttet ud. Fordelen ved benthooks (og mange „extension-rigs“) er, at krogspidsen er placeret højt og godt eksponeret i forhold til pop-uppen, hvilket giver en god prik- og krogningseffekt i forbindelse med pop-ups. At de desuden ofte har en tendens til at virke efter „dreje-princippet“, er et ekstra plus. Problemet var, at den havde en tendens til at give nogle grimme krogsår. Resultatet er, at riggen i dag sjældent bruges. Det grundlæggende princip var dog helt klart værd at bygge videre på, hvilket

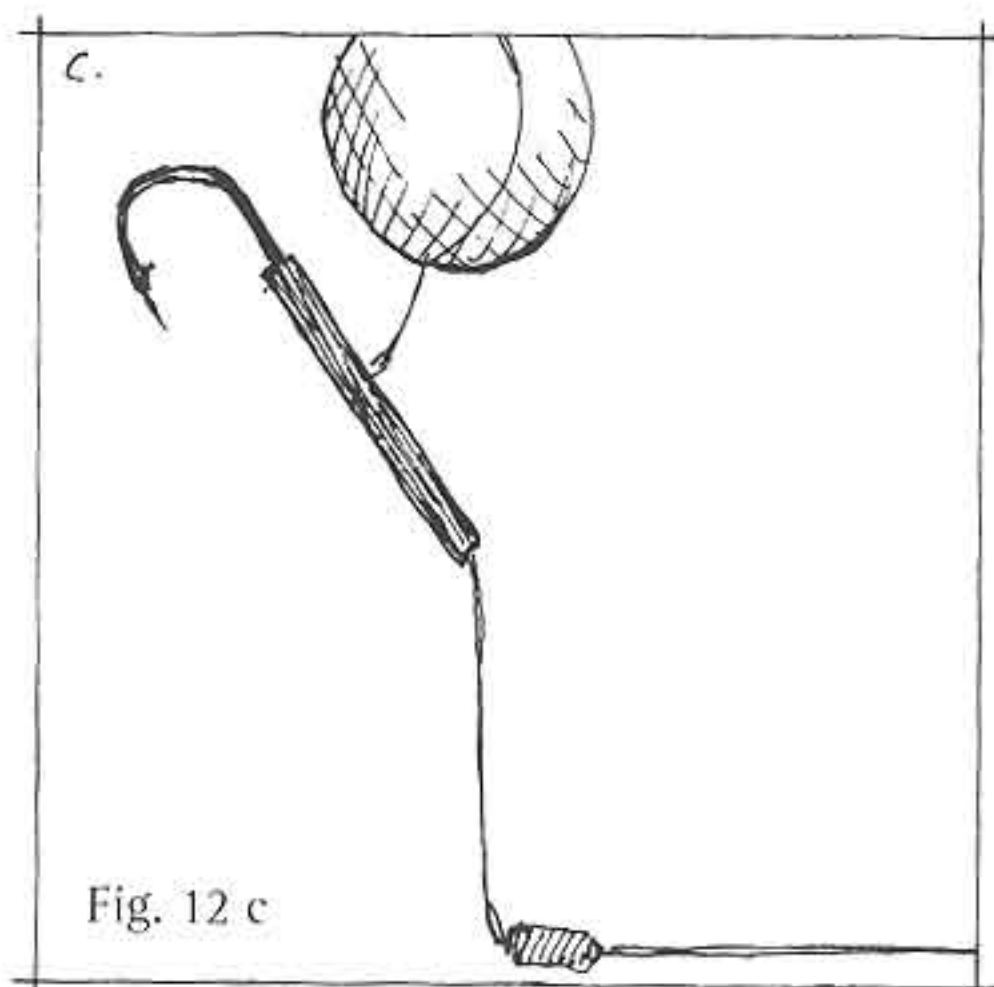

Fig. 12 c

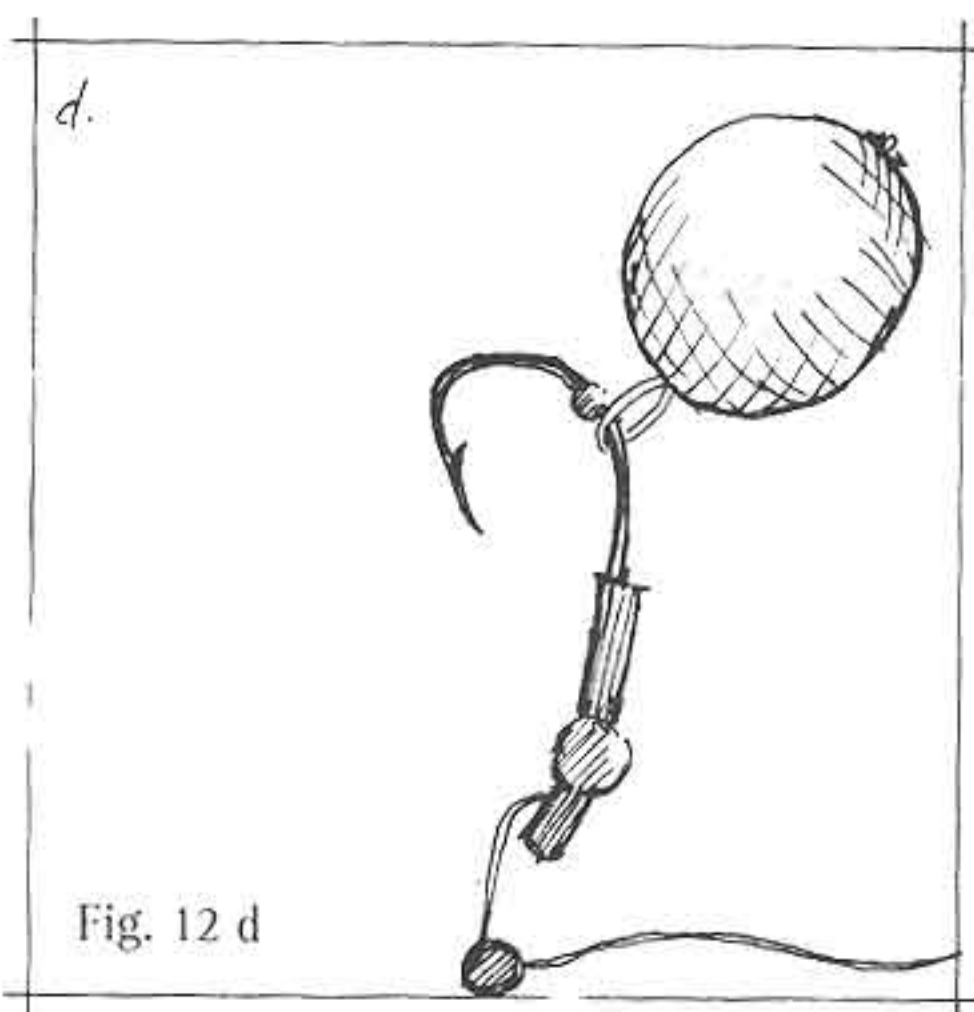

Fig. 12 d

resulterede i fremkomsten af forskellige „extension-rigs“ (fig. 12 c - d), hvor krogskaftet „forlænges“ ved hjælp af et stykke tube. Med mange af disse rigs opnår man præcis den samme effekt som med de originale bent hooks. Forskellen er blot, at tubes ikke giver det samme „vrid“ i kødet på fisken under fighten. For ydermere at få en optimal dreje-effekt foretrækker jeg til de fleste extension rigs kroge med enten indadkurvet skaft (f.eks. „Drennan River Carp“ eller Nash pattern 1“) eller „in turned eye“ (f.eks. „Nash pattern 2“). Nogenlunde samme effekt kan dog opnås med kroge, der har lige skaft og øje ved at bruge et kurvet stykke tube. Her er det dog bedst at vælge lidt stivere materiale, da det bedre holder formen. Tuben kurves ved at rulle den omkring en spole og dyppe hele herligheden i kogende vand, hvorefter det lynhur-

tigt afkøles i iskoldt vand. Som så mange andre bruger jeg ofte tuben som en forlænget line-aligner, hvor linen kommer ud på undersiden et par millimeter fra enden af tuben. Som tube kan man bruge enten stiv rig-tube eller silicone. Hvis man bruger god tid på at fintune „dreje-effekten“, f.eks. ved hjælp af „fingertesten“, kan rigget optimeres til noget nær det perfekte. Jo mere „skævt“ riggen konstrueres, desto mere sandsynligt er det, at den desuden virker efter „vakle-princippet“.

Det er dog vigtigt ikke at gå i ekstremer med føromtalt „skævheds-princip“. Jo mere kompliceret en rig bliver, desto større bliver risikoen for, at hele herligheden filtrer og i praksis ikke virker, som man havde planlagt. Et er at udtænke en genial idé og teste den i et akvarie, hvor alt ser perfekt ud. Noget andet er, hvordan rigget fisker i virkeligheden, når det efter et kraftfuldt kast ligger på blød bund med masser af planterester, mudder og småfisk, der konstant puffer til taklet!

Bundfiskede agn

Har man først besluttet sig for at fiske en normalt synkende agn „i“ eller på bunden, kommer spørgsmålet, hvilken montering af agnen, der vil give den bedste præsentation og krogning. Fisker krogen direkte i eller på mudder, er det efter min mening vigtigt ikke at vælge krogta-ker, der er alt for komplicerede. Jo mere kompliceret taklet er, desto større risici er der for, at det filtrer eller ikke virker efter hensigten, fordi de bevægelige dele, f.eks. glidringe etc. „stopper til“. Som udgangspunkt vil jeg, hvis jeg fisker med en enkelt synkende boilie, i langt de fleste tilfælde, vælge at fiske et øje- eller skafthår kombineret med en line-aligner. Simpelt, effektivt og med minimal risiko for indfiltrering af bevægelige dele. Disse monteringer fungerer også perfekt til diverse større partikelagn, omend jeg ved særlig delikate præsentationer foretrækker at opnå dreje-effekt ved at bruge en „snellet domhoff knude“.

Faste monteringer, som f.eks. elastikmonterede „barkrogs-rigs“ (fig. 12 e), egner sig fint til dette fiskeri, da der ikke er nogen bevægelige dele, der kan filtrere op. En helt suveræn „barkrogs præsentation“ er „sit up & beg“- rigget eller variationer over samme tema (fig. 12 f). Fordelen ved denne rig er, at krogen altid peger opad,

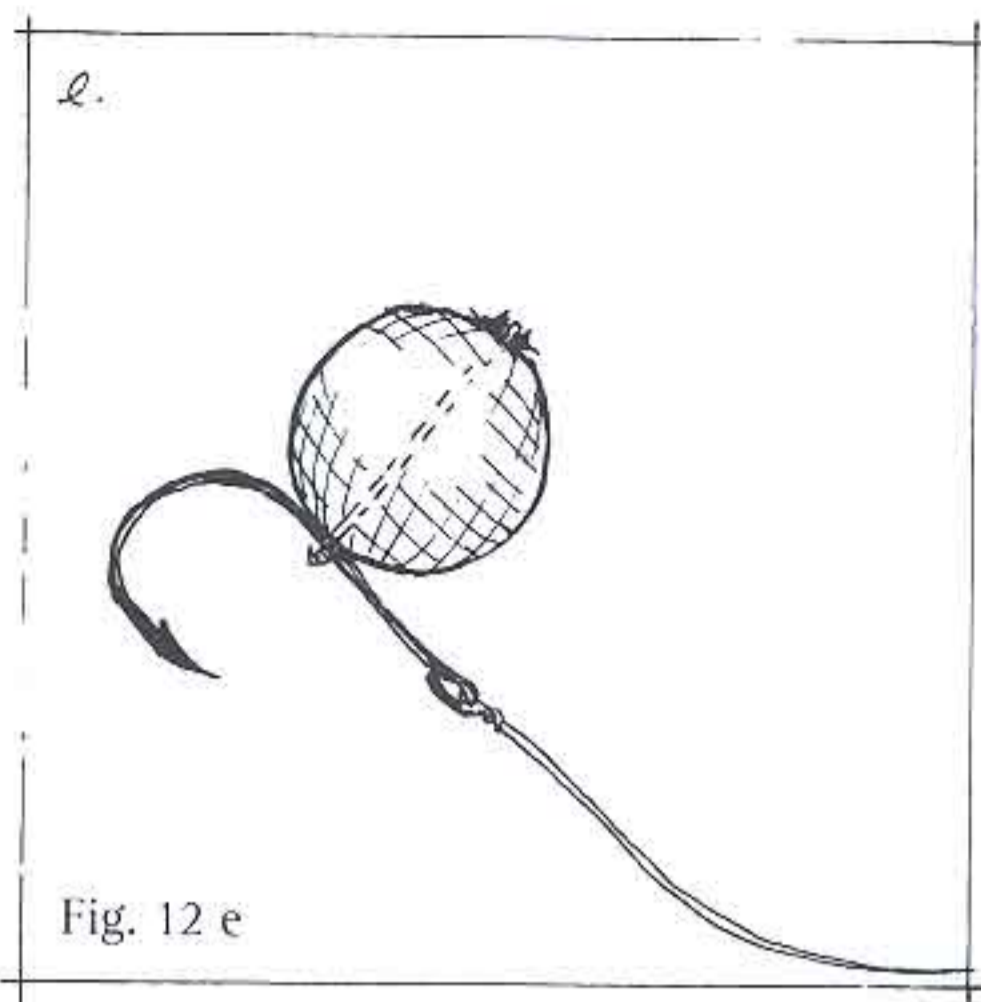

Fig. 12 e

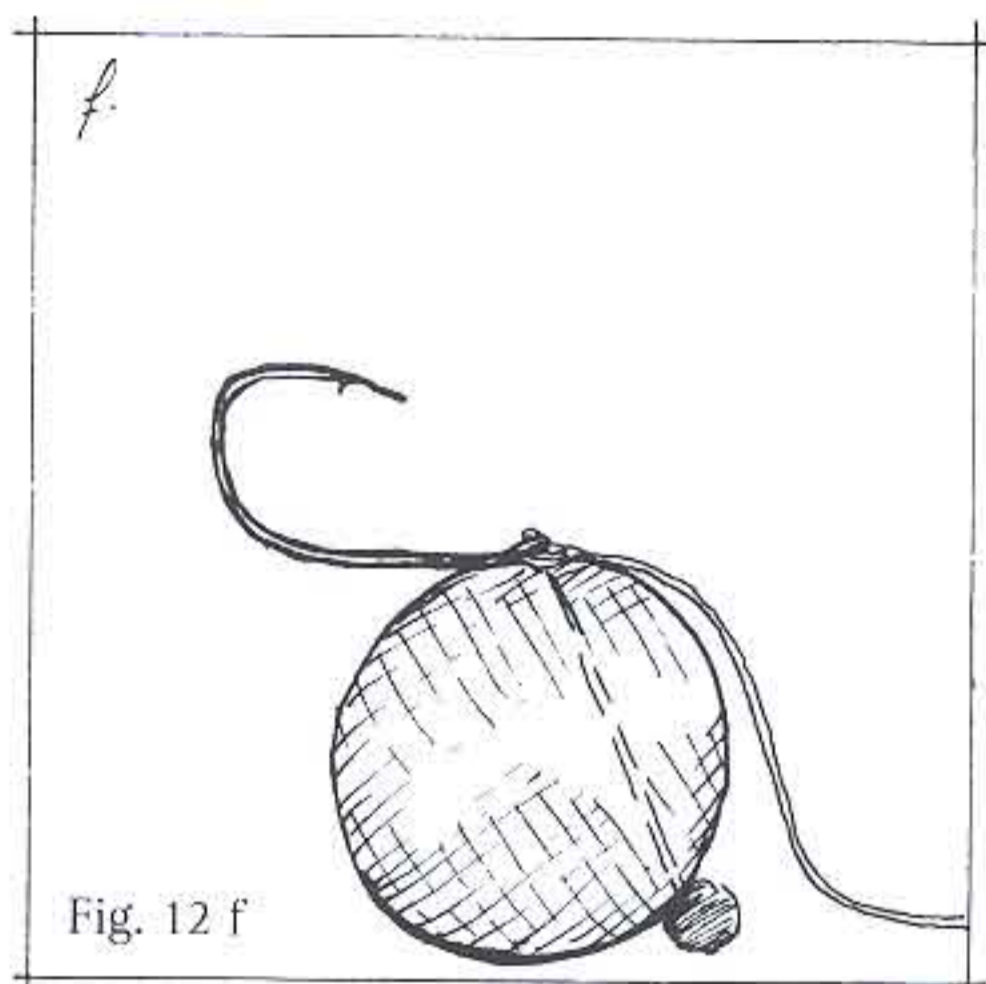
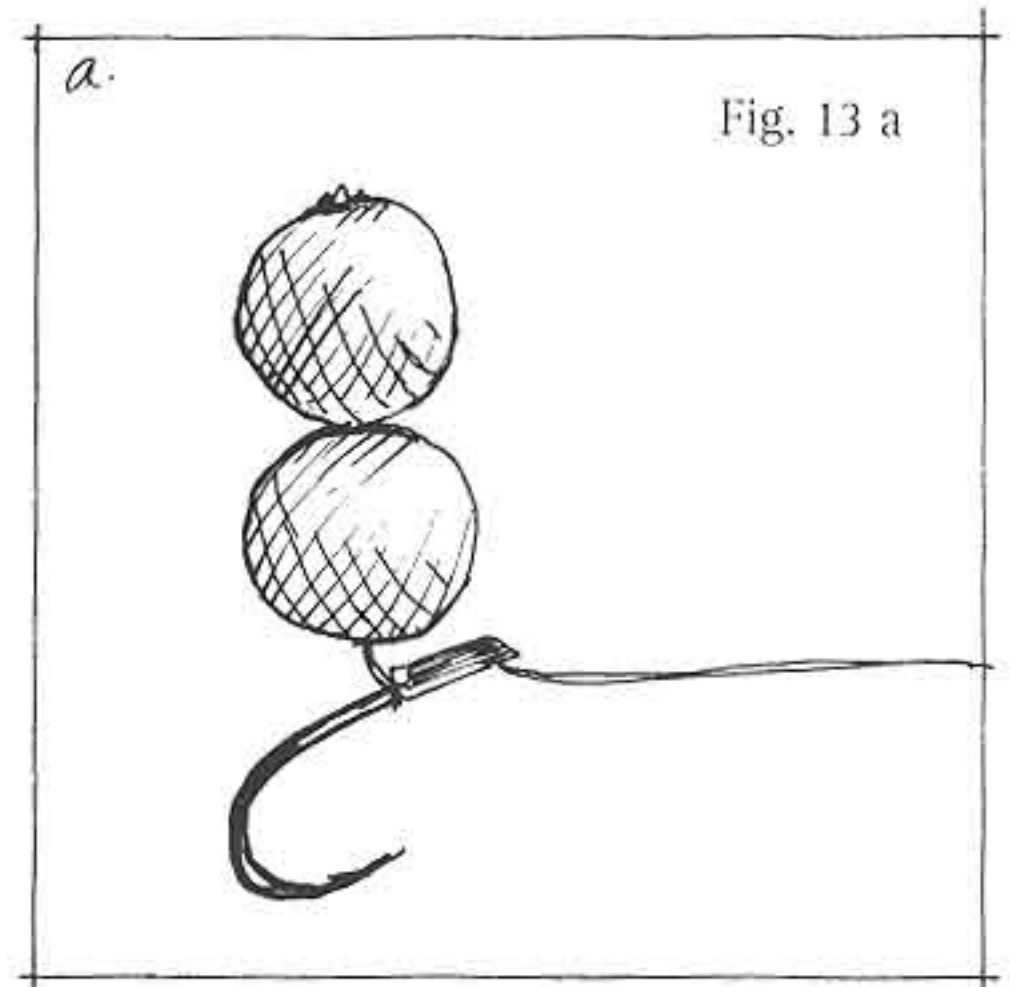
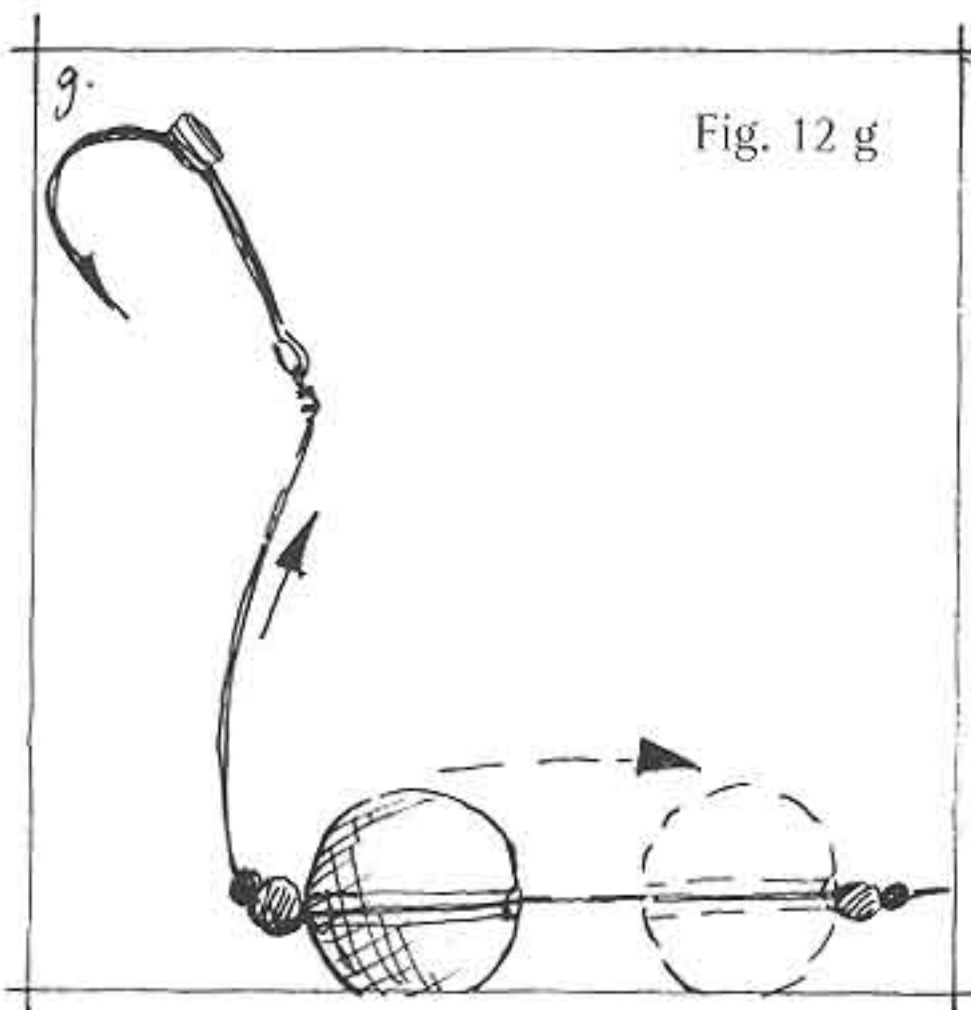
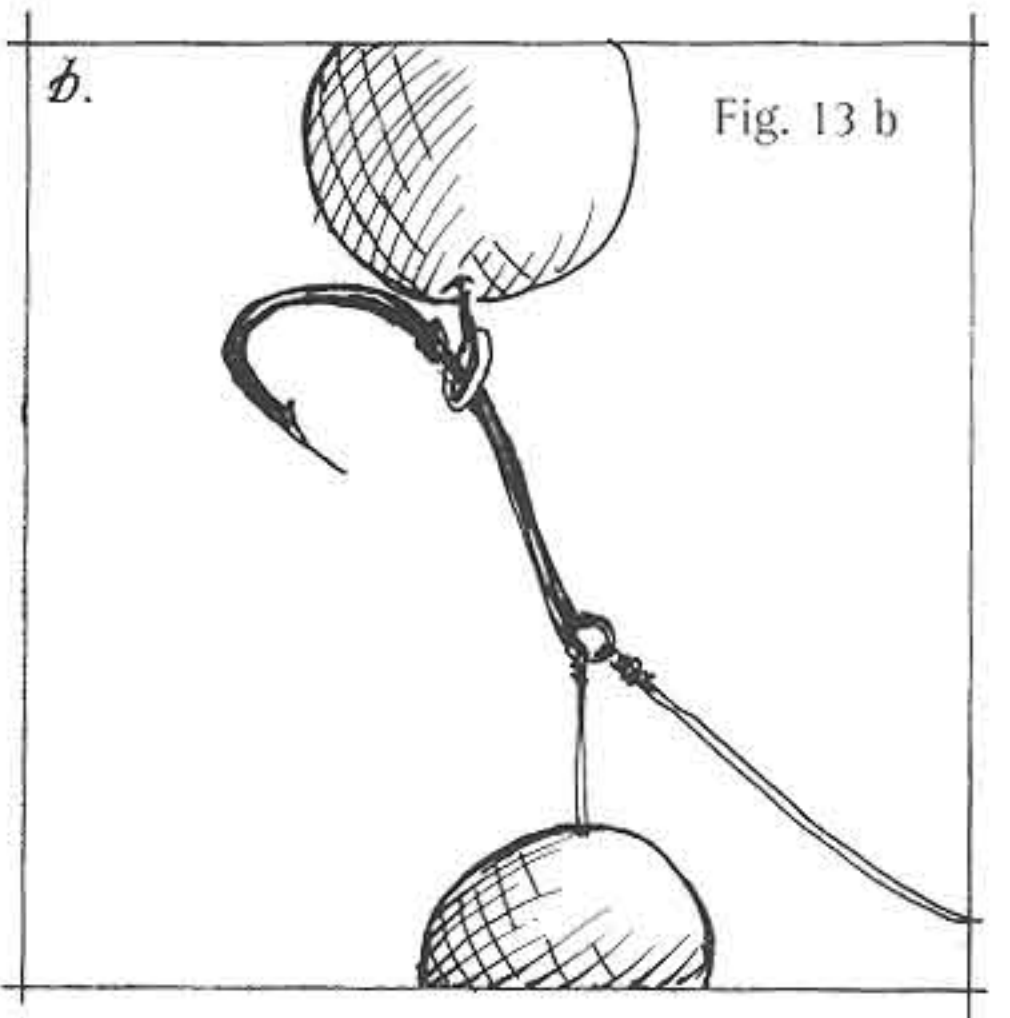

Fig. 12 f

hvilket gør chancen for, at krogspidsen bliver maskeret i planterester mindre. Samme åbenlyse fordel har rigs, der involverer „pop-up- eller vægtløst afbalancerede kroge“. Til denne metode kan man enten vælge at montere agnen direkte på linen (fig 12 g) eller montere agnen på et normalt øjehår. Et stykke pop-up foam monteres på krogen med sekundlim, og krogen afbalanceres ved at klippe små stykker af, indtil den kun lige akkurat flyder. Krogen vil nu hænge næsten vægtløs og flagre et par centimeter over agnen, og vil let blive suget ind, når karpnen går efter agnen. Hvis der er mange småfisk, er det værd at overveje at bruge så lidt iøjnefaldende farver på foamen som muligt. Bruger man f.eks. gul foam, vil man få talløse fejkrogninger af

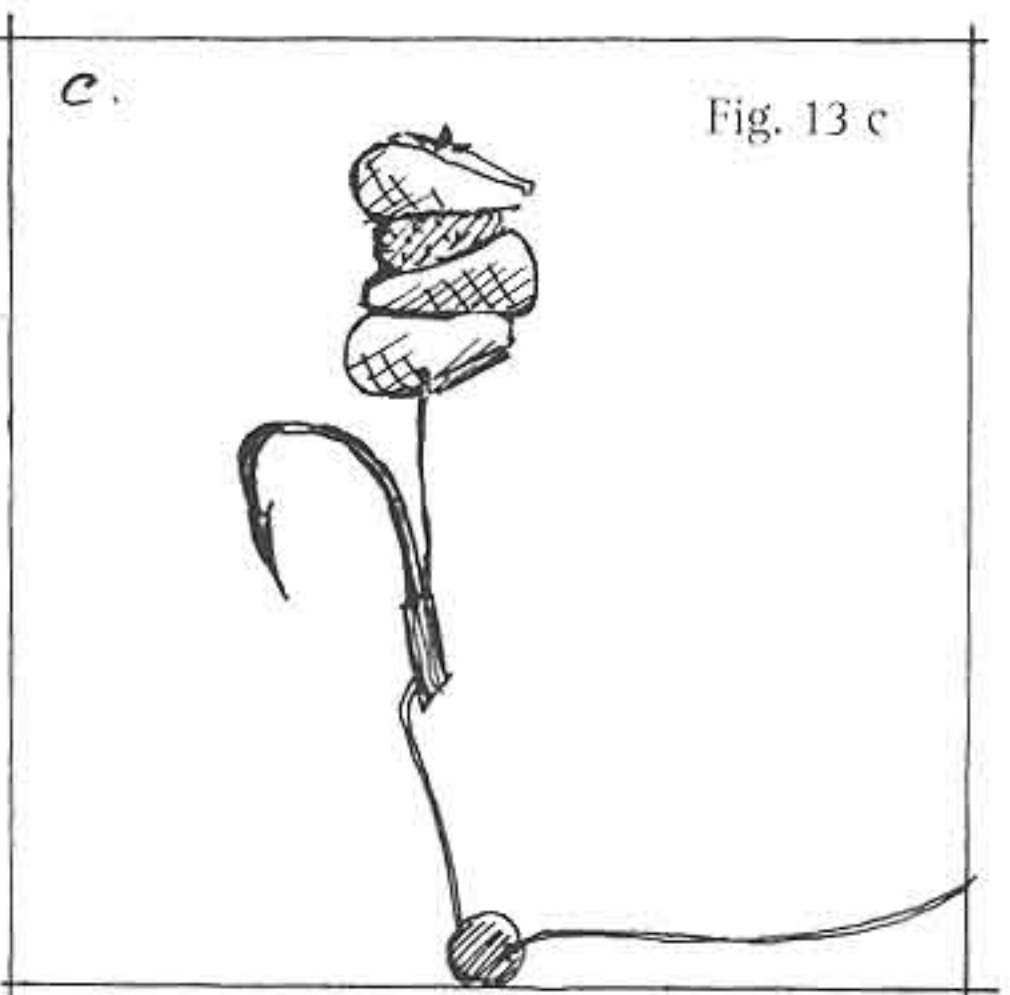
skaller og andet, der puffer rundt efter den frit eksponerede krog. Monterer man agnen som vist på fig. 12 g., er det en god idé at maskere krogspids og gab med PVA-tape for at undgå, at krognen hæfter op omkring krogtafsen i kastet. Er der tale om relativt hård eller helt fast bund, behøver man ikke at hænge sig helt så meget i, om taklet er simpelt, eller hvorvidt krognen er placeret over eller under agnen. Er bunden fast, gør det præsentationen utroligt meget lettere, hvilket gør, at der er frit valg på øverste hylde mellem et utal af forskellige rigs.

Kritisk afbalancerede krog-takler

„Vægtløse“ eller kritisk afbalancerede takler er ofte det bedste valg, når man fisker over meget blød bund. Hvis man bruger med det rette takel, vil agnen langsomt dale ned på bunden og lægge sig oven på mudderet, så den let bliver set. Der findes utallige måder at lave den kritiske afbalancering på. Umiddelbart er det letteste at bruge en agn, der er vægtløs i sig selv eller kun lige akkurat flyder. Når agnen monteres, er krogens vægt lige præcis nok til at sænke krogtalet.

„Snemanden“ (fig. 13 a), der består af en flydende og en synkende boilie på samme hår, er nok en af de mest brugte måder at fiske kritisk afbalancerede boilies på. For at undgå at krognen hæfter op på siden af boilierne, foretrækker jeg at montere pop-up boilien yderst på håret. Selv boilies fra samme mix kan variere i vægtfylden, så det gælder om at eksperimentere med forskellige størrelser, før man finder boilies, der monteret på håret, afbalancerer hinanden per-

fekt. Et godt, men knapt så kluddersikkert, alternativ til snemanden er at forankre pop-up boilien med en synkende boilie (fig. 13 b).

En af de bedste måder at afbalancere krogtalet på er at bruge pop-up foam, kork eller polystyrene på håret - enten over, over/under eller imellem de enkelte agn på håret (fig. 13 c). Fordelen ved at bruge opdriftsmaterialer, der ikke suger vand i nævneværdig grad, er indlysende. Man kan trygt justere flydeevnen og efterlade agnen ude i længere tid uden at være helt så nervøs for, at krogagnen ændrer massefylde. Pop-up foam fås i mange forskellige farver, så man kan matche farven på agnen, hvis man ikke ønsker, den skal træde for meget frem, f.eks. gul foam

til majs. Tilsvarende er små korkkugler den perfekte imitation af kikærter. Det er dog ikke nødvendigvis et must, at foam eller opdriftsmiddel er den samme farve som selve agnen. En god kontrastfarve vil faktisk ofte øge effektiviteten, hvis der da ikke er for mange småfisk på fodringen.

Er synkehastigheden ikke helt perfekt, kan man altid justere ved at klippe små stykker af foam-en, indtil krogtalet synker ganske langsomt. Alternativt kan man belaste håret eller krogen med et lille stykke „putty“.

For at kritisk afbalancerede agn skal virke optimalt, er det vigtigt, at man er meget omhyggelig med at justere synkehastigheden. Først når krogtalet daler så langsomt, at man kun lige akkurat kan se bevægelsen, er det korrekt afbalanceret. Langt de fleste agn vil efter et stykke tid optage vand, og er den ikke afbalanceret helt perfekt fra starten af, bliver den ekstra hurtigt gumpetung efter et par timer i vandet. Dette er særlig udtalt, når først man har brudt agnens overflade - et problem, der som før nævnt, kan mindskes ved at binde agnen til krogtalet med tandtråd.

Appropos kritisk afbalancering: Har du nogensinde hørt om Boyle's lov, $V=k/P$? Nej, det havde jeg heller ikke - indtil en af mine fiskekammerater Klaus Pedersen gjorde mig opmærksom på dens eksistens og betydning for pop-ups og kritiske afbalanceringer. I korte træk er gassens volume omvendt proportional med det omgivende tryk. Dette betyder, at en given luftmængde komprimeres, når den er under tryk. For flydende- og neutralt afbalancerede agn betyder det, at de ved øget tryk på stigende dybder, gradvist mister så meget opdrift, at de synker som en sten.

◀
Dr. Jørgensen - lidt yderligt krog.

Vil man undersøge, på hvilken dybde ens pop-up vil synke, er Klaus' metode følgende:

En 100-500 ml injektionssprøjte af den type, der bruges til at dope heste (!), fyldes maksimalt halvt med vand. Der holdes for enden af sprøjten, så den ikke drypper. Pop-uppen proppes ned i sprøjten, og stemplet sættes på plads. Halverer man volumet af luft i sprøjten, fordobles trykket til 2 atm. Synker den ved dette tryk, betyder det, at pop-uppen vil komme til at ligge på bunden, hvis den bliver kastet ud på 10 meters dybde. Hvis pop-uppen ikke synker, øger man blot gradvist trykket, indtil den går ned, hvorefter man aflæser ved hvilket tryk/dybde, boilien synker. Fisker du normalt på 1-3 meters dybde, kan du glemme alt om Boyle, men fisker du på over 5-10 meters vand, f.eks. i grusgrave, større klare søer og floder, er det helt klart værd at overveje fænomenet.

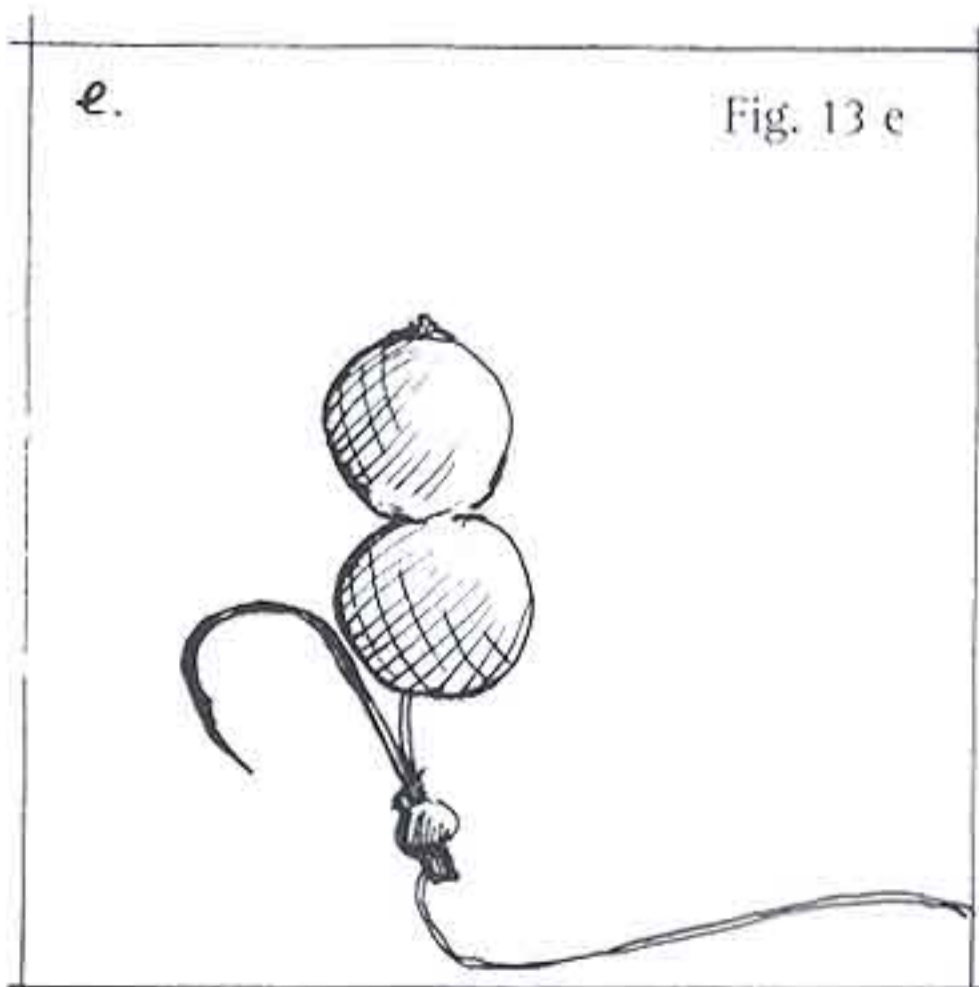
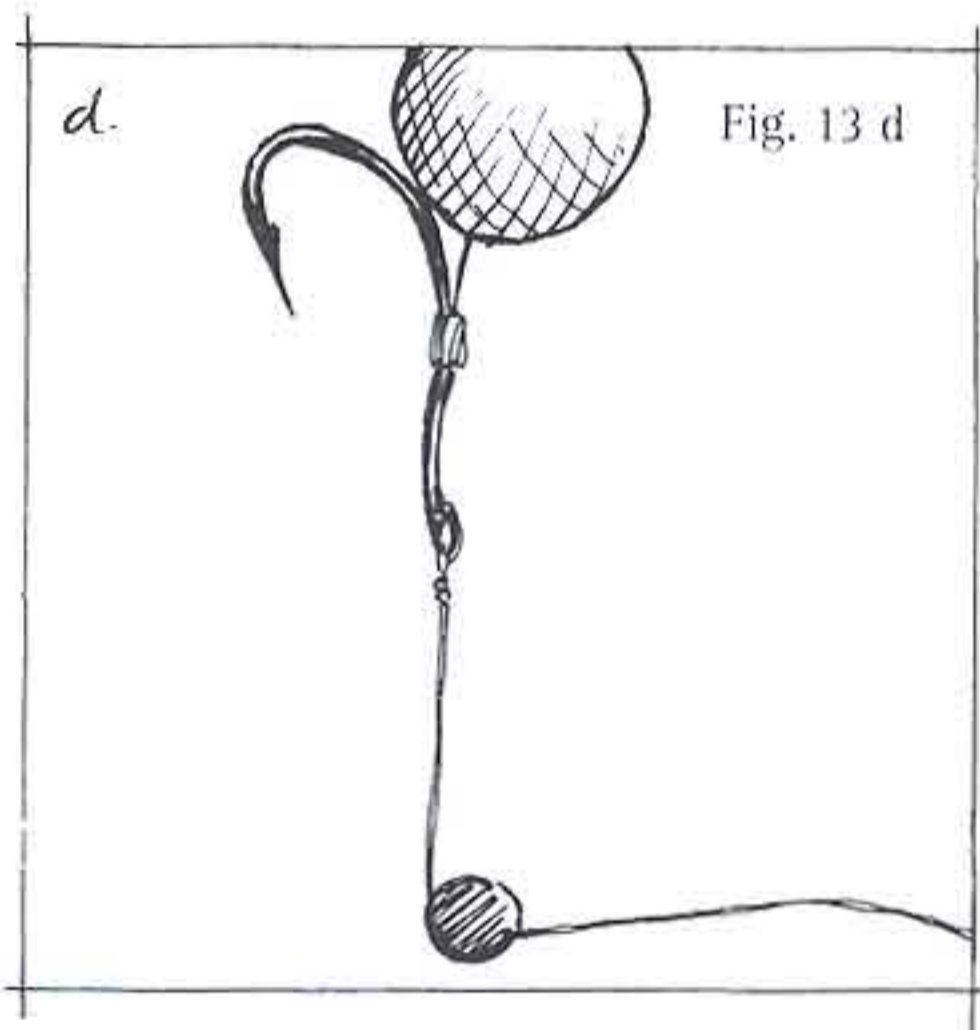
Pop-up rigs

Jeg har i det foregående kapitel allerede været inde på brugen af „pop-ups“ i forbindelse med kritisk afbalancerede agn. Begrebet „pop-up“ og „pop-up boilies“ kan ofte virke lidt forvirrende. Dette skyldes, at „flydende boilies“ populært kaldes pop-ups, uanset om de bliver fisket på en pop-up rig eller ej. Det, man normalt forstår ved „pop-up rigs“, er de krogtagler, hvor agnen er hævet over bunden („popped-up“). Belastningen, der forankrer pop-uppen på plads, kan enten være et splithagl, en smule tungstensputty, en synkende agn eller evt. selve bundlodet („straight off the lead“).

Der er mange fordele ved pop-up rigs. Dels bliver de ofte taget som noget af det første, fordi de er så iøjnefaldende, dels undgår man, at krog og hår bliver filtret ind i planterester og lignende på bunden. Som udgangspunkt plejer jeg at fiske min pop-up 3-7 centimeter over bunden, alt afhængig af bundens blødhed og krogtaglets vægt. Jo blødere bunden er, desto vigtigere bliver det enten at fiske pop-uppen mere langsomt synkende/kritisk afbalanceret eller at sørge for et ekstra langt stykke imellem pop-up og belastning. På denne måde sikrer man, at agnen ikke bliver trukket ned i muddret.

Fisker man på steder med mange vandplanter eller snags, kan det være en fordel at fiske sin pop-up forankret direkte til blyet, så krogtafsen ikke så let sætter sig fast. Er man ude efter en

hurtig og effektiv prikning, er „straight off the lead“ også en suveræn metode, og jeg har i tidens løb fanget masser af fisk med en ekstra kort krogtafs på 5-10 centimeter fisket direkte fra blyet. Pop-ups behøver dog ikke nødvendigvis at blive fisket lige over bunden. Har man set fisk på pladsen, og man ikke får nogen nap, skal man ikke være bleg for at fiske pop-uppen f.eks. 1/2-1 meter over bunden. Jeg har ofte været ude for, at dette har været en fin metode, når fisk cruiser over pladsen uden at vise interesse for foderet. I disse tilfælde kan en pop-up serveret i den gennemsnitlige strejf-dybde være en dødelig metode. De fleste kroge kan bruges til pop-ups, men jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg normalt foretrækker kroge som f.eks. Owners

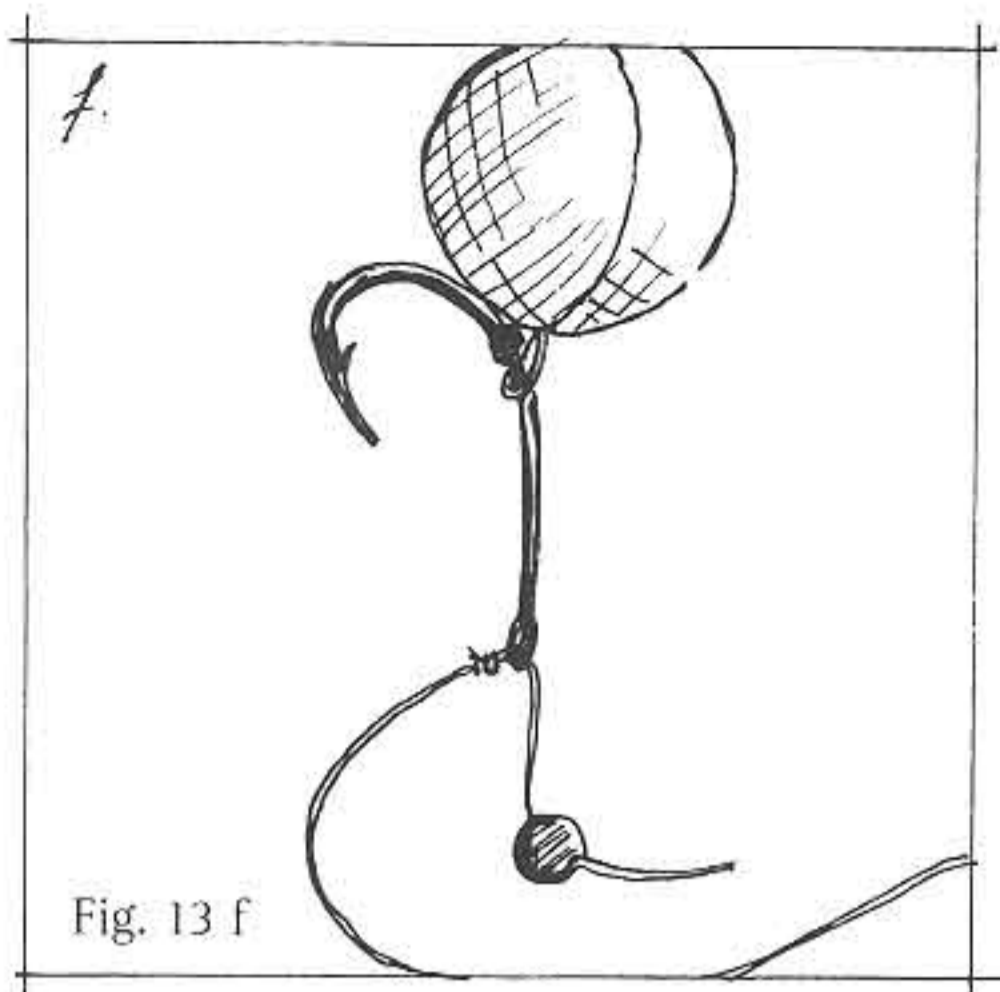

Fig. 13 f

Flyliner Livebait, Partridge's WS Specimenhunter eller Drennans Continental starpoint. Monteret som vist på fig. 13 d er krogspidsen perfekt eksponeret for en hurtig og effektiv prikning, særligt i forbindelse med skræmmerigs. I princippet virker disse kroge, hvis de monteres med et kort hår, nogenlunde på samme måde som mange-extension rigs. Herudover giver de ofte en god „dreje-effekt“. På fig. 13 e - f er vist eksempler på forskellige andre populære pop-up monteringer med forskellige kroge. Af andre der kan fiskes som "pop-up" monteringer kan nævnes krogaklerne på fig. 10 c-h, fig. 12 c-e samt fig. 18 a + b.

Taklets overordnede konstruktion

Valg af krogtafs

Valget af krogtafs afhænger af en lang række faktorer. Krogtafsen skal dels være med til at sikre en ordentlig præsentation og krogning, dels skal man kunne undgå det værste filter. Sidst, men ikke mindst, skal krogtafsen selvfølgelig være stærk nok til at lande de fisk, man er efter under de givne omstændigheder. Da der er mange modstridende faktorer involveret i at tilfredsstille alle disse behov, vil valget altid være en eller anden form for kompromis.

Under normale forhold bruger jeg som regel spundne HPPE forfang, som f.eks. Merlin, Tricklink, Silkworm eller The Edge. Fordelen ved de to førstnævnte er, at de har polyester fibre vævet ind i linen, så de lettere synker. HPPE forfang er bløde og har en ekstrem høj brud- og

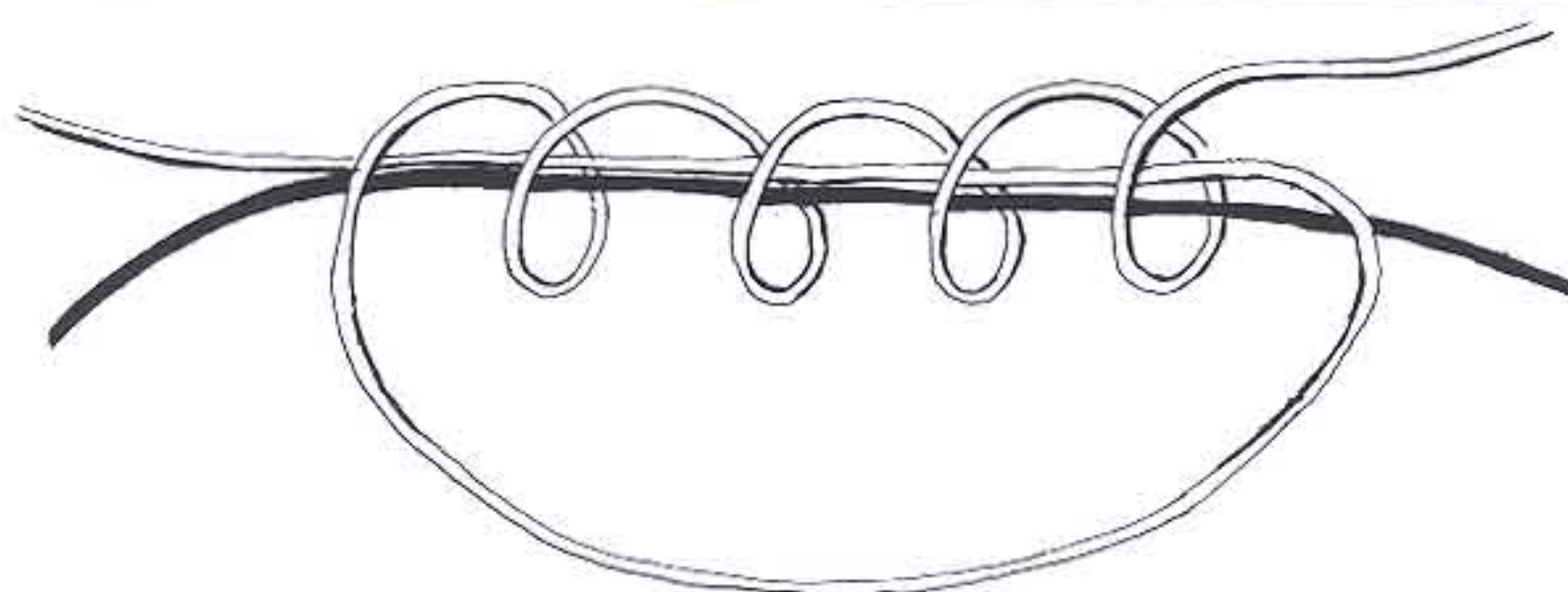
slidstyrke. I mange vande vil fiskene være mindre sky over for bløde forfangsliner. Dette skyldes dels, at de har sværere ved at mærke krogtafsen, når de nøffer omkring på foderpladsen og smager på varerne, dels at agnen opfører sig mere naturligt, hvis den tjekkes ved „testsug og blæs“ eller „finneviften“.

Ulempen er, at de lettere kludrer, samt at krogtaflet lettere spyttes ud. Multistrand forfang er uden diskussion det optimale valg, når maksimal blødhed er højeste prioritet. Forfangslinen består af hundredevis af separat adskilte og paralleltløbende mikrofibre. Når linen kommer under vandet, spredes fibre, og forfanget bliver på grund af de adskilte fibre så blødt, at fisken intet kan mærke, når den smager på agnen. Problemet med disse liner er dog, at de let filtrer under kast eller praktisk fiskeri. Dette problem kan enten afhjælpes ved hjælp af „Kryston No Tangle Gel“ (en gele, der samler fibre i kasket, men opløses, når det lander i vandet) - eller ved hjælp af „Hawser“/sekundlim, der bruges til at afstive det inderste af krogtafsen permanent. Den letteste måde at bruge multistrands er at bruge de såkaldte „combi-links“.

Combi-links blev opfundet for at kombinere fordelene ved multistrand princippet tættest på krogen med større slidstyrke og mindre kludder. I denne forfangstype løber multistrand fibre som en kerne inden i en synkende polyester kappe. På det yderste stykke nær krogen fjernes kappen ved at nulre enden let imellem fingrene. Når multistrand kernen ligger fri i enden, skubbes kappen af i den ønskede længde, hvorefter overgangen sikres og glattes ud ved hjælp af en dråbe sekundlim. Med lidt fingernemhed kan man dog lave combi-links ud af en hvilken som helst fletline ved at løsne „fiberkordellerne“ og bruge multistrand kernen eller en enkelt/flere opsplittede kordeller som combi-link'ens multistrand del.

Et andet godt synkende forfangsmateriale er HPPE-fletliner med blød metalkerne som f.eks. „Ledkor“. Denne forfangsline giver mulighed for at kombinere en slidstærk og hurtigtsynkende krogtafs med kravet om en perfekt kluddersikker overgang til det yderste bløde forfangsstykke tættest ved krogen. Når krogen bindes på, „skubbes“ flet-kappen simpelthen ned over metalkernen et stykke svarende til det, der skal bruges til at binde knuden + den længde, der

Fig. 8

Stopknuder bruges, som navnet antyder, som stop, enten i sig selv eller som stop for en større stop-perle, der glider på linen. Normalt bruger jeg stopknuden vist på fig. 8. Stopknuden kan enten bindes af et stykke hovedline eller powergum i en passende diameter. I de fleste tilfælde foretrækker jeg powergum, da det skader linen meget lidt og

samtidig sidder perfekt. En stopknode kan, hvis ikke loddet er for tungt, desuden bruges til at lave et justerbart fast paternostertakel. Når knuden er bundet, efterlades den ene linetamp, hvortil loddet bindes. Lodtansen kan herefter let skubbes op og ned af hovedlinen, hvis man vil ændre krogtafslængde.

Kroge

At skrive et kapitel om karpekroge er ikke just det letteste, man kan give sig i kast med. For det første findes der et utal af specialkroge udviklet til specielle metoder. For det andet afhænger krogens effektivitet og virkemåde i meget høj grad af agnvalg, montering, hårets placering og konstruktion, krogtafsmaterialet samt taklet som helhed. Sidst, men ikke mindst kan vidt forskellige kroge, selv uden specielle hår-monteringer og lignende, fungere efter samme princip, blot med forskellige virkemidler. Præcis hvilke krogtyper, der virker optimalt til forskellige metoder og rigs, kan du læse om i beskrivelsen af forskellige takler og teknikker. Generelt bruger jeg altid kroge med øje og modhager, fra bl.a. Owner, Drennan, Fox, Nash og Partridge, der på grund af den kemisk hærkning af spidsen er superskarpe.

Hair-rigs

Selv om en del forskellige agn med fordel kan fiskes direkte på krogen, kommer man ikke udenom, at der faktisk er meget få situationer,

hvor det ikke kan svare sig at gøre brug af dette geniale monterings-princip. Hair-riggen, der „officielt“ blev opfundet i vinteren 1978 af Len Middleton og Kevin Maddocks, er uden diskussion en af de mest betydningsfulde nyskabelser, karpefiskeriet har fostret. Hair-riggen i sin originale form var som nævnt designet for at mindske fiskens mistænksomhed over for agnen. På baggrund af dette princip brugte man typisk 5-10 centimeter lange „hår“. Riggen byggede på „confidence-princippet“ og blev derfor i starten primært anvendt i forbindelse med lange krogtafser og „nul-modstands“glidetakler. Det siger sig selv, at med så langt et hår, er det vigtigt, at fisken ikke mærker modstand, før agnen er ordentligt inde i munden.

Nu om dage er det alment anerkendt, at riggens suveræne effektivitet primært skyldes, at krogen er fuldstændig blottet, samt at bestemte hårtyper giver en vis anti-eject-effekt. Med krogen hængende frit eksponeret ved siden af agnen sikres både perfekt „prikning“ og krogning. I erkendelsen af dette bruger de fleste karpefiskere nu om dage langt kortere hår, end det var tilfældet i starten. Med kortere hår blev der bl.a. åbnet op for en effektivisering af takler bygget

over „bolt-princippet“. Tit kan det svare sig at bruge så korte hår, at man på det nærmeste ikke kan kalde det hår, men snarere en „hængsling“ til agnen. Faktisk findes der en del situationer, hvor det kan svare sig at fiske agnen bundet stramt til kroge uden nogen form for hængsling. De mest brugte metoder til denne montering er enten elastikmontering eller at lime agnen til kroge med sekundlim. Disse monteringsmåder, der ikke kan kaldes hair-rigs, bliver dog for overskuelighedens skyld behandlet i det følgende kapitel.

Praktisk montering

Som hårmateriale kan man enten vælge et tyndt stykke nylon, sytråd, tandtråd eller spunden line. Hvis man undtager diverse spidsfindige specialmonteringer, som jeg kommer ind på senere, er den mest normale „standardmontering“ i dag at binde håret til krogøjet. Særligt hvis man fisker langt ude og med tunge rigs, er det vigtigt, at håret er monteret så solidt, at det ikke ryger af i nedslaget. Brug derfor en ordentlig knude, for eksempel en blod- eller grinnerknude. Da hovedformålet med hair-riggen som nævnt er en blottet krog og/eller anti-eject, er der ingen grund til at bruge et vanvittigt tyndt hår, hvor man risikerer, at det knækker i nedslaget. En brudstyrke på 4-6 lbs er passende til de fleste situationer. En anden og endnu mere holdbar montering er at bruge endetampen fra krogknuden som hår. Enden af tampen stikkes igennem krogøjet, så det kommer ud på den modsatte side af kroggabet.

Når selve agnen skal monteres, er der utallige valg-muligheder. Det mest normale er at binde et „øje“ på håret og trække det igennem agnen med en „hairneedle“. Øjet laves ved, at håret lægges dobbelt, hvorefter man slår en simpel enkeltknude på det dobbelte stykke. Når håret er trukket igennem agnen, stikkes et „hair-stop“ igennem løkken, hvorefter håret trækkes tilbage, så stoppet sørger for, at agnen ikke kan ryge af. Et 3-5 mm langt hair-stop er som regel rigeligt til at holde på boilies. Jo blødere agnen er, desto større skal stoppet være, for at agnen ikke ryger af i kastet. Personligt foretrækker jeg stops af den type, der har en tynd midterdel med en fortykning på hver side, så stoppet ikke så let ryger af. Stoppe fås på lange plast „striber“, hvor man blot klipper stoppet af i den ønskede

størrelse. Løse stops egner sig desuden fint til faste elastik monteringer: En lille elastik fæstnes til kroge med et „slyngstik“, hvorefter elastikken trækkes igennem agnen med en „stringerneedle“ eller „hæklenål“. Når elastikløkken er igennem, sættes stoppet præcist som tidligere beskrevet. Elastikmonteringen er nok den letteste måde at montere kroge fast uden nogen form for hængsling. Sørg altid for, at elastikken sidder superstramt. Er elastikken for stor til agnen, risikerer man, at kroge „kæntrer“, hvilket er temmelig fatalt for krogningseffektiviteten.

Er der tale om ekstremt bløde agn, er det en god idé at sætte et bredt støtteunderlag, f.eks. en skive pop-up foam eller lignende imellem stop og agn, så hårstoppet ikke skærer sig igennem agnen. Tilsvarende kan det med f.eks. pasta og franskbrødsindmad ofte svare sig at modellere agnen omkring hår og hårstop. Her kan det iøvrigt være en fordel at afstive den nederste del af håret med et stykke tube, for at det ikke skal skære sig ud igennem agnen ved kraftige kast.

På alle de nævnte typer af monteringer går håret igennem agnen eller agnen rundt om håret. Der er dog også andre muligheder. Særligt i forbindelse med kritisk afbalancerede agn kan det svare sig at bruge monteringer, hvor den hårde overflade i agnen ikke åbnes med et hul til håret. Årsagen er, at agnen på grund af hullet hurtigere optager vand og dermed ændrer massefylde. En af de mest populære måder at montere pop-up boilies uden at bryde overfladen er at binde dem til kroge med tandtråd. Det mest normale er at lægge tandtråden rundt om boilien og binde en kællingeknude (”forkert råbåndsknob”). Knuden ”glider” og er derfor perfekt ved stramningen, men kræver af samme årsag en ”afsikring” enten ved hjælp af sekundlim eller et par enkeltknuder oveni. Når knuden er bundet omkring agnen, bruges de løse ender enten som normalt fastmonteret hår, eller de kan bindes til en stålring, der glider på krogtalet.

Et godt alternativ til tandtråd er at bruge et ”gummielastik-bead“. Disse beads, der produceres af John Roberts, minder mest af alt om et ”low-resistance bead“, blot fremstillet i blødt gummi. Nederst på gummiringen er der en fortykning med et hul, der bruges til at montere elastikken på kroge. Herefter presses agnen ind i gummiringen. For at sikre, at den ikke smutter ud, kan man enten skrabe en lille rende

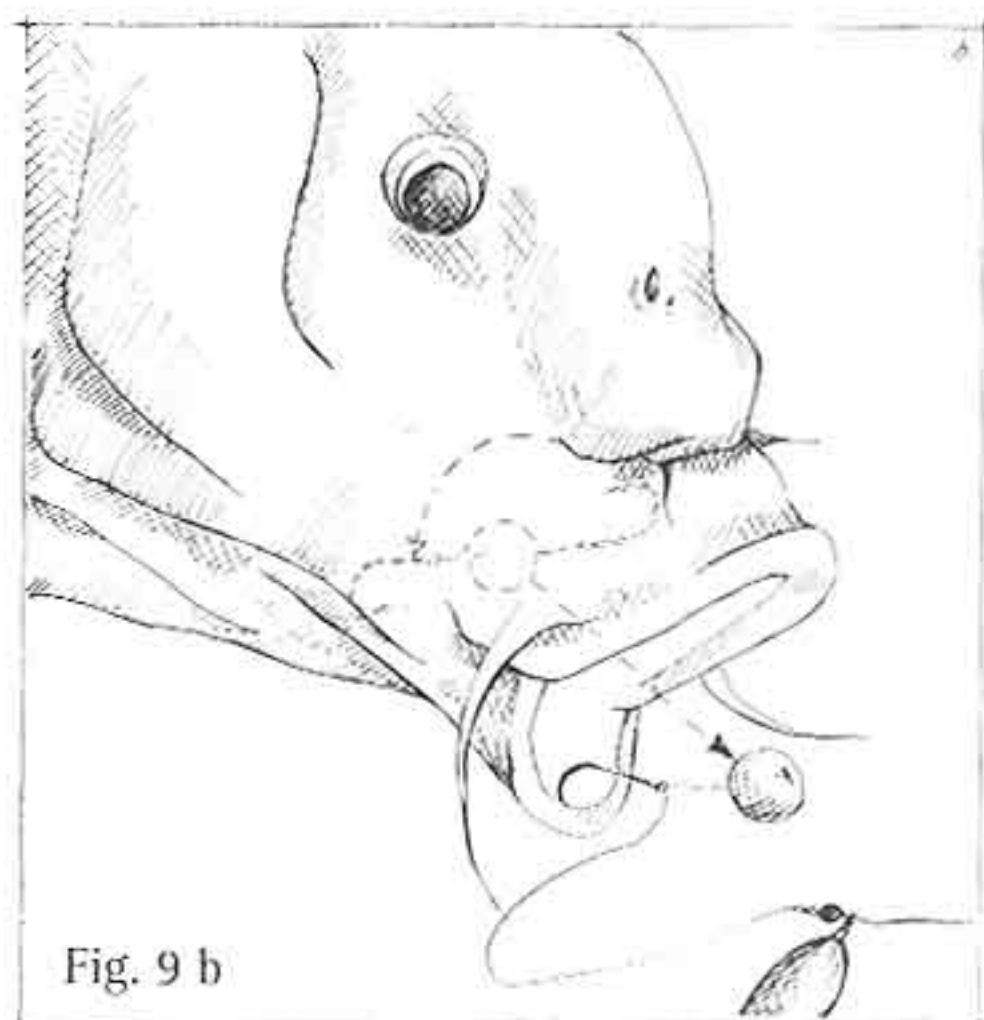
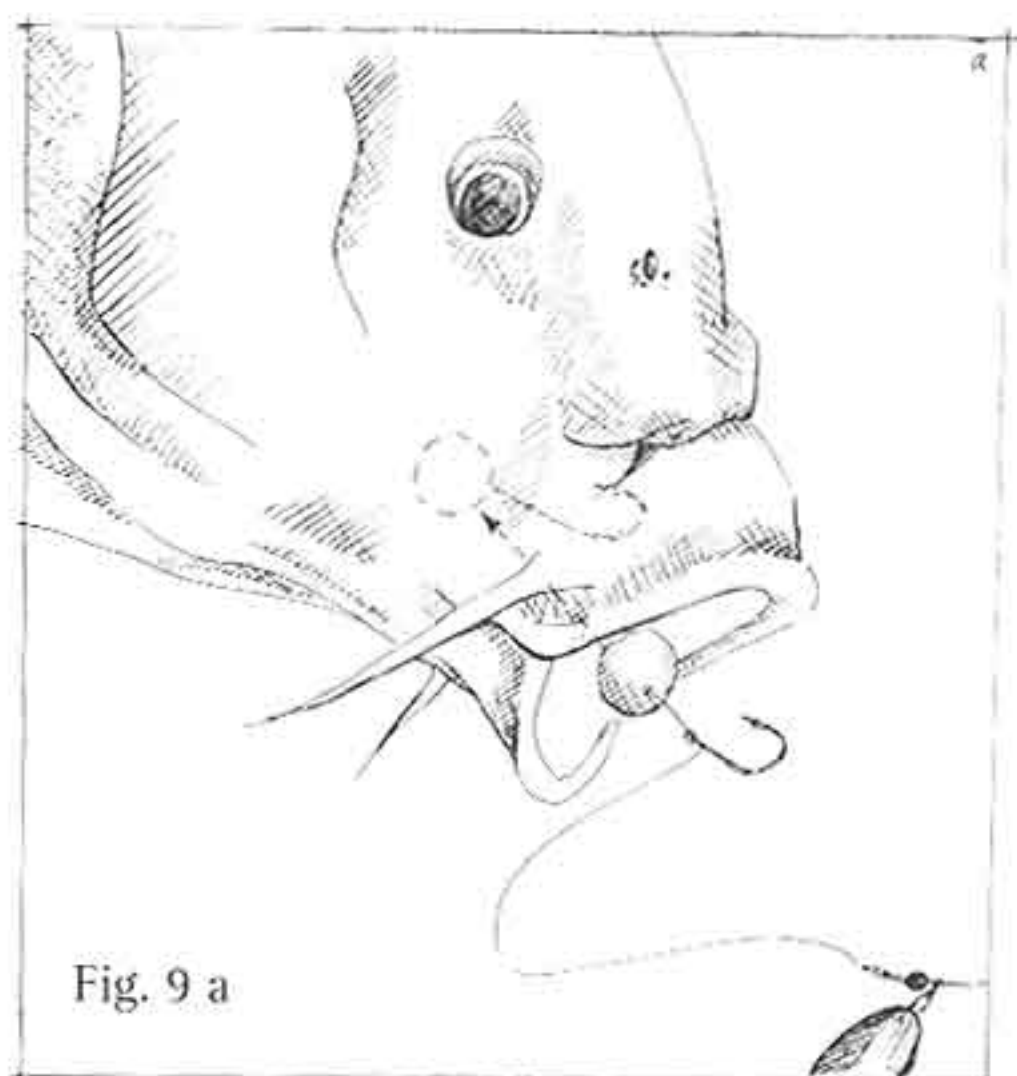
i agnen, som elastikken kan kile sig ind i, eller eventuelt sikre med sekundlim. Et sidste alternativ til monteringer af porøse, letsmuldrende eller ekstremt bløde agn, f.eks. "pellets", er netposer, f.eks. ultra tynde nylon strømper. Kæresten inviteres i biografen, men i stedet for at dukke op til aftalt tid, sniger man sig ind i fruentimmerens skab og snupper de fineste, tyndeste og mest sexede strømper, du kan få fingre i. Agnen stikkes i sokken på et strategisk sted, hvorefter man folder en "tut" omkring agnen. Herefter lægger man med et stykke line et dobbelt-halvstik omkring tutten og strammer til. Dobbelt-halvstikket sikres herefter med en klat sekundlim og et par råbåndsknob. Husk at efterlade den ene af enderne fra knuden som hår. Hele herligheden klippes nu fri af sokken og fintrimmes. Når man bruger muslinger, er det en god idé at vaske de hullede sokker, inden de lægges tilbage i skabet. Vedlæg evt. et par roser eller lignende.

Anti-eject effekt og effektiv krogning

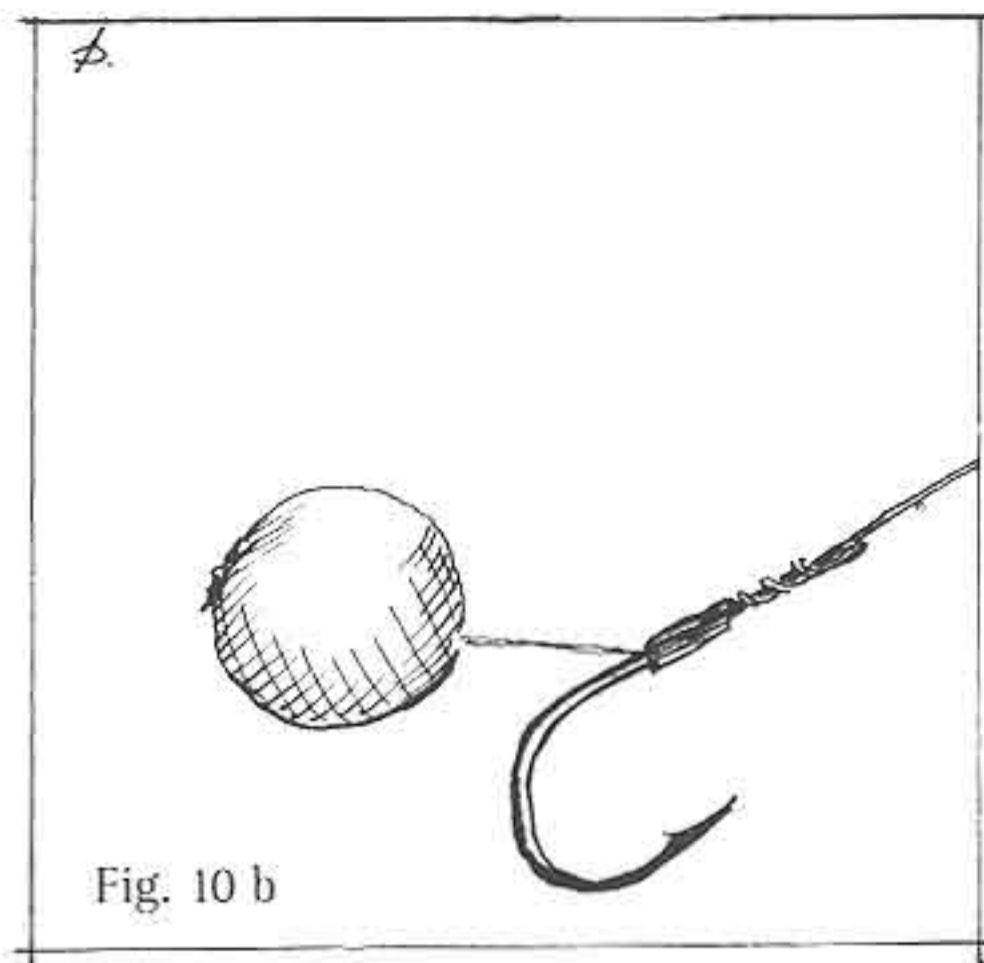
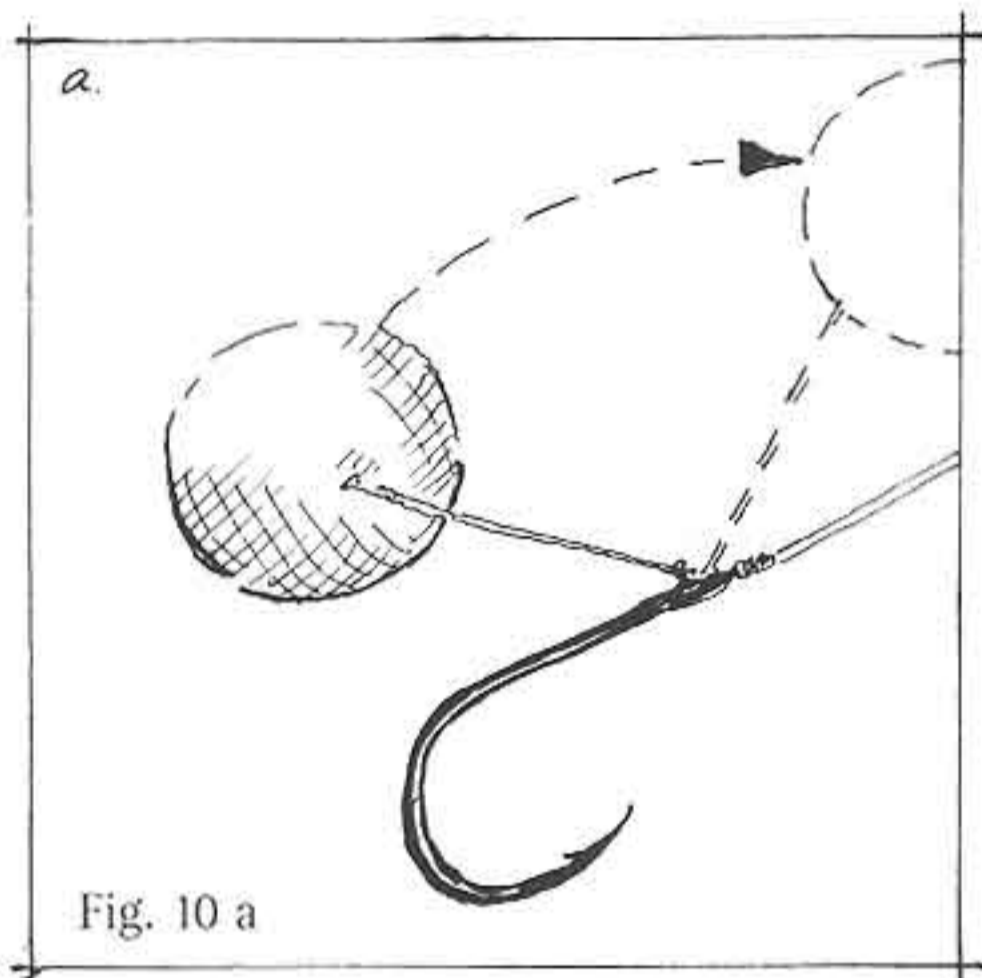
Allerede en kort årrække efter fremkomsten af hair-riggen havde folk forsøgt sig med utallige hår-variationer, og det stod nu klart, at visse monteringer gjorde det sværere for fisken at spytte agnen ud igen. Denne "anti-eject" eller "AE-effekt" er siden hen blevet perfektioneret i et utal af forskellige "AE-krogtakler". Fisker man et uberørt vand, vil mange nok spørge sig selv, hvad man dog i himlens navn skal bruge disse rigs til? Faktum er, at fiskene i selv fuldstændig jomfruelige vande godt kan være temmelig sky og spytte agnen ud, hvis de fatter mistanke. I disse tilfælde vil man med AE-krogtakler forøge sine chancer for at kroge fisken betydeligt. Skulle karperne vise sig ikke at være specielt sky, taber man i øvrigt intet ved at bruge disse rigs.

Historisk set har det uden tvivl været hårmonteringer, som f.eks. "øjehåret", der fik åbnet folks øjne for AE-effekten samt at eksperimenterere videre med forskellige andre måder at skabe samme virkning. Igennem de sidste 15 år er der blevet udviklet en lang række AE-rigs, der bygger på vidt forskellige principper. Fælles for dem alle er, at de er konstrueret i et forsøg på at få krogen til at bide fast i karpens mundhule eller læber, når fisken prøver at spytte agnen ud. Som navnet "anti-eject" antyder, skal fisken have

krogen helt ind i munden, for at systemet virker efter hensigten. Med andre ord kræves, at der er en vis "frigang" i taklet. Denne frigang kan enten opnås som beskrevet på s. 88 eller ved at bruge ved concertina-rigs (s. 116), chock-rigs (s. 116) eller diverse confidence-rigs, kombineret med UL-bidmeldere eller slækligne-taktikker. Anti-eject krogtakler kan groft inddeles i to typer. A) Rigs, der bygger på, at agnen er monteret på en måde, så den bevæger sig forrest, når krogtaklet spyttes ud. Ideen er, at krogen følger

efter med krogspidsen pegende fremad, hvorved den lettere får fat på indersiden af munden (fig. 9 a + b). B) Rigs, der bygger på „vakleprincippet“, hvor krogtalet „vakler eller tilter“ under udblæsningen, så krognen lettere får fat. Af den førstnævnte type er det mest kendte krogtalet nok øjehårsmonteringen. Et fuldstændig simpelt øjehår, som vist på fig. 10 a, virker gennemgående utrolig godt til en lang række

forskellige takler og agn. Monteringen har virkelig stået tidens test, og skulle jeg vælge en simpel standardmontering for resten af mine dage, ville jeg ikke tøve et sekund med at vælge øjehåret. Det siger sig selv, at jo blødere håret er, desto bedre virker „hængslingen“ og dermed AE-princippet. Det er ikke nødvendigvis hele håret, der behøver at være blødt. Så længe „hængslingen“ er blød, vil man kunne få alternative AE-effekter ved f.eks. at afstive det meste af håret i „hawser“. Når håret afstives, vil det have en tendens til at „skille“ krog og agn, hvorved der bliver større chance for, at krognen får fat. Hvis man udelukkende satser på hængslingseffekten, er montering i selve krogøjel fint, men vil man samtidig få riggen til at virke efter „drejeprincippet“ (se nedenfor) er den mest effektive placering (afhængig af krogmønsteret) et sted nogenlunde overfor krogspidsen. Normalt fikses „skafthåret“ (fig. 10 b) ved at bruge et normalt „øjehår“, der fikses i den ønskede position v.h.a. et lille stykke tube. Bruger man „shrinktube“ (tube, der efter montering opvarmes i damp, så det kryber), bliver

monteringen fast og mindre klumpet. Vælger man et stykke silicone til fikseringen, kan man skubbe tuben op og ned og dermed ændre på hårets længde og placering. Alternativt kan man fæstne håret ved hjælp af en kort line-aligner (s. 101). Nogle af mine favoritkroge til skaft- og øjehårsmonteringer er Owner 50188, Fox Series 2 eller den legendariske „Drennen Boilie-hook“. Glidende hair-rigs virker gennemgående efter samme princip (A), blot med den ekstra effekt, at agnen under udblæsningen glider ved hjælp af en stålring på enten krog, krogtafs, amnesia eller nylon loop (fig 10 c-e + 12 b og d). Dette bevirker, at udblæsningen af krognen forsinkes en anelse, hvorved chancen for, at den får fat bliver større. I hvor høj grad effekten virker i praksis er der delte meninger om. Princippet B bruges i en lang række forskellige

